

Camil·la Lloret va ser represaliada

• S'ha localitzat un consell de guerra de l'any 1939 contra la popular professora de música de Figueres, que no havia estat conegut fins ara

• Se la va acusar d'afiliar-se a la CNT i de rebre una revista soviètica, circumstàncies que va negar davant el tribunal que la va condemnar a un mes de presó

JOSEP M. BERNILS

La tasca de recuperació de la memòria històrica que duen a terme Aida Lorenzo i la seva filla, Esther Llorenç, en el marc de l'Associació de Familiars de Represaliats pel Franquisme, permet descobrir aspectes inèdits sobre ciutadans i ciutadanes que van patir els efectes del règim anterior i que les dues autores estan recollint en un conjunt de llibre on s'apleguen aquests testimonis. En el darrer, *Dones republicanes*, apareix per primera vegada una referència al consell de guerra que va patir la professora de música Camil·la Lloret i Altafulla.

Després de publicar *Hores de vetlla*, Lorenzo i Llorenç han tret al carrer al carrer fa pocs dies el segon volum dels testimonis dels represaliats, en aquest cas dedicat exclusivament a dones, i ja estan treballant en un tercer llibre, que recollirà nous testimonis i entre els quals destaquen personatges de trajectòria pública com Josep Puig Pujades i Antoni Casademont.

A *Dones republicanes*, editat per CCG Edicions, dins la col·lecció "Llibres dels Quatre Cantons", es fa un recull "del testimoni de 50 dones que van ser represaliades, condemnades o empresonades pel règim franquista, pel sol fet de pensar d'una manera diferent a les idees que propugnava el govern de Franco", segons expliquen les autores, que novament es dediquen a divulgar tot allò que en els darrers cinc anys han anat recopilant d'informació i de fotografies d'homes i dones que van ser víctimes de consells de guerra i que ara ofereixen com a testimoni d'una època.

Carrera musical

El cas de Camil·la Lloret és, possiblement, el que més sorprengui als lectors empordanesos d'aquest volum. La mateixa Esther Llorenç assenyalava que "molta gent ens ha comentat que desconeixen que la popular professora de música també havia estat víctima del franquisme, durant els primers anys de la dictadura. Ha estat tota una sorpresa i un descobriment per a molts".

Nascuda a Figueres el 22 de novembre de 1903, el pare de la senyora Camil·la -com era coneguda a tot arreu- era flautista i va ser director de diverses corals. La seva filla, amb només cinc anys, ja tocava el piano a la perfecció i als vuit, a Albons, ja va actuar d'instrumentista en una cobla. Poc temps després la família es va traslladar a la Bisbal i allà va conèixer el músic Xavier Cugat, amb el qual va estar treballant durant uns quants anys i fins i tot va realitzar una gira per tot l'Estat. Quan va decidir marxar a Amèrica, Lloret va decidir quedar-se a l'Empordà, una decisió de la qual es va penedir al cap dels anys, com ella mateixa havia confessat als seus amics i alumnes.

De retorn a Figueres, Camil·la Lloret va començar a donar classes de música a noies i a oferir diversos concerts. Va crear una orquestra de senyores, que actuava en cafès concert, teatres i balnearis. L'any 1925 va entrar a l'orquestra de la Societat Coral Erato i posteriorment va formar part de l'orquestra del cinema Sala Edison, on tocava el piano per amenitzar les sessions de cinema mut. L'any següent es va casa amb Pierre

Camil·la Lloret en una imatge dels anys 30 i en una altra de 1981

Gironell, un popular perruquer de Figueres que tenia un establiment la carrer de Sant Pere.

Denúncia a la Guàrdia Civil

Segons recullen Aida Lorenzo i Esther Llorenç a *Dones republicanes*, el 21 de març de 1939, Justiniano Juez Alzaga, sargent, comandant de la caserna de la Guàrdia Civil de Figueres, instrueix un atestat per esclarir la conducta de Camil·la Lloret durant els darrers anys de la República, a partir de diverses denúncies rebudes.

El músic Enric Sans declara que, pel que sap, no estava afiliada a cap partit polític ni sindical, però que estava afiliada a l'associació Agrupació d'Amics de Rússia i que rebia a casa seva una revista que es deia *La Il·lustració*, editada per aquesta entitat. En les converses

parlava de les seves preferències pel règim soviètic. Un escriptor, Jaume Soldevila, va declarar que a partir de 1936 s'havia afiliat a la CNT i va corroborar que rebia una revista soviètica.

L'alcalde d'aquell moment, Josep Jou, també apareix entre els testimonis, declarant que Camil·la s'havia significat pel seu tarannà d'esquerres, a l'igual que el seu marit. Finalment, la perruquera Rosa Pluja va dir que ignorava si Lloret pertanyia a algun sindicat o partit polític, però en la seva declaració va assegurar que havia influït en el tancament de la seva perruqueria, per part del sindicat CNT, i que aquest el va obligar a anar a treballar a l'establiment del seu marit.

El mateix dia d'iniciar-se l'atestat, la professora de música és interrogada a la caserna de la Guàrdia Civil. Segons la documentació del consell de guerra, va assegurar que s'havia afiliat a la CNT

per continuar treballant i va negar haver participat en cap acte delictiu, de propaganda, detencions o escorcolls a ciutadans. Aquest fet havia estat corroborat, igualment, pels diversos denunciants, cap dels quals va acusar-la en aquest sentit.

Camil·la Lloret va explicar que un dia, mentre estava a l'administració de cotxes d'Olot va veure una persona que portava una insígnia que desconeixia, li va demanar perquè en col·leccionava. Va afegir que per tenir-la es va haver d'afiliar a la Societat d'Amics de la URSS, però que no tenia cap tipus d'amistat amb dirigents d'aquesta formació i que si mirava revistes estrangeres era perquè al local on treballava hi havia una persona que en portava i que per curiositat les fullejava. Va negar haver influenciat en el tancament de cap establiment.

El 23 de març de 1939 va ser detinguda a la presó de Figueres. Quatre dies més tard, Falange Española Tradicionalista contesta la carta del jutge, on els demana els antecedents de Camil·la Lloret des d'on els contesten que "perteneixia al Sindicat de Músics, adherido a la CNT después del 18 de julio. Es mujer de buena conducta, pero simpatizante de los rojos". Un informe de la Guàrdia Civil datat el 5 d'abril indica que "es de buena

Va tenir una trajectòria artística excepcional, va donar classes de música fins als 81 anys i l'Ajuntament li va lliurar la Fulla de Plata de la ciutat

conducta, con anterioridad al Movimiento Nacional, pero de simpatías izquierdistas", afegint que "se cree que se afilió a la CNT y se la vió que tenía amistad con los dirigentes locales de la citada sindical. Hizo manifestaciones contrarias a la Causa Nacional. Ostentó sus simpatías y exhibió revistas de la Sociedad de Amigos de Rusia. No se le conoce hecho delictivo y está considerada desafecta a la Causa Nacional".

El 7 d'abril, Lloret és interrogada pel jutge i es ratifica en les seves declaracions. El 18 de novembre se celebra el consell de guerra. És jutjada amb nou persones més. El fiscal va demanar la pena de sis anys i un dia de presó. Els jutges la condemnaren a un mes de presó. Mai més va parlar del tema amb ningú, fins que ara s'han trobat els documents al Govern Militar. Tot i això es diu que mai va oblidar la humiliació que va representar per a ella aquell consell de guerra. Després d'aquest incident va tornar a la seva activitat musical, tocant en diverses orquestres i donant classes. El 1950 va ser directora de l'Escola de Música de la Cambra Agrària i el 1956 va aconseguir una filial del Conservatori de Música de Barcelona, obrint les classes al Casino Menestral Figueres. Allà hi va estar gairebé 30 anys. El 1975 es va crear l'Escola Municipal de Música de Figueres, a la Fundació Clerch i Nicolau, on va estar impartint classes fins al 1984, quan comptava 81 anys. El 1981 l'Ajuntament de Figueres li havia concedit la Fulla de Plata. Va morir el 14 de maig de 1998, als 95 anys. L'Ajuntament va posar el seu nom a una plaça situada al carrer de la Jonquera.